

فلسفه دکارت

گرت تامسون

ترجمه

علی بهروزی

فرهنگ نشر نو
با همکاری نشر آسیم
تهران-۱۳۹۸

فهرست

پیشگفتار مجموعه / هفت

پیشگفتار / ۱

۱. اوضاع زمانه / ۳
زمینه تاریخی / ۵ □ زایش کُنْدِ علم / ۸ □ چند نکته توضیحی / ۱۲
۲. یک زندگی پوشیده و پنهان / ۱۵
(۱) سفرها و پاریس ۱۶۱۹-۱۶۲۹ / ۱۹ □ ۲) هلند: دوره ابتدایی ۱۶۲۹-۱۶۳۷ / ۲۰ □ ۳) هلند: دوره شاد ۱۶۳۷-۱۶۴۰ / ۲۳ □ ۴) هلند: دوره پختگی: ۱۶۴۰-۱۶۴۴ / ۲۴ □ ۵) روزهای پایانی: ۱۶۴۰-۱۶۵۰ / ۲۶
۳. قواعد یک روش / ۳۱
قواعد / ۳۵ □ الف) مبنا / ۳۶ □ ب) روش کلی / ۳۸ □ ج) جزئیات مهم / ۳۹
۴. جهان / ۴۳
(۱) ماده در حال حرکت / ۴۳ □ ب) کیهان‌شناسی / ۴۵ □ ج) نور / ۴۶ □
(۵) فیزیولوژی / ۴۷ □ از فیزیک به متافیزیک / ۴۸
۵. معضلات شک / ۵۱
(۱) مرحله اول / ۵۳ □ ۲) مرحله دوم / ۵۵ □ ۳) مرحله سوم / ۵۷ □ دو استدلال دیگر / ۶۰ □ شک به مثابه ابزار / ۶۳

۶. کوگیتو / ۶۷

تعبیر کوگیتو / ۶۹ □ نقد مشهوری بر کوگیتو / ۷۱ □ قیود و شروط / ۷۳

۷. خدا جهان را احداث کرد / ۷۵

مرحله ۱: اثبات خدا / ۷۶ □ اثبات علی وجود خدا / ۷۸ □ برهان وجودی /
۸۴ □ مرحله ۲: بازسازی شناخت / ۸۶ □ دور دکارتی / ۸۹ □ باورهای
کاذب / ۹۲

۸. ماده / ۹۷

۱) تبیین / ۹۸ □ ۲) وحدت علوم / ۱۰۰ □ ۳) روش شناسی / ۱۰۱ □ نتایج
ضمنی / ۱۰۳ □ کیفیات اولی و ثانوی / ۱۰۴

۹. حیوانات و ماشینها / ۱۰۷

ماهیت ذهن / ۱۰۹ □ دو جنبه اندیشه / ۱۱۲ □ روایت درون‌نگرانه / ۱۱۳ □
تحلیل علی ذهن / ۱۱۵ □ دکارت و حیوانات / ۱۱۶ □ خط فاصل قاطعی در
کار نیست / ۱۱۸ □ عمومیت / ۱۲۰

۱۰. زیستن در جهانی مکانیکی / ۱۲۳

۱) برهان تصورات روشن و متمایز / ۱۲۴ □ ۲) برهان شک / ۱۲۵ □ ۳) برهان
تقسیم‌پذیری / ۱۲۷ □ مشکلات دوگانه‌انگاری / ۱۲۹ □ ۱) ارتباط علی / ۱۲۹ □
□ ۲) عصب‌شناسی / ۱۳۰ □ ۳) بقای انرژی / ۱۳۱ □ ۴) مسئله هویت یا
اینهمانی / ۱۳۲ □ دیگر مواضع هستی‌شناختی / ۱۳۳

۱۱. شهوات جسم / ۱۳۵

وحدت جوهری / ۱۳۶ □ شهوات / ۱۳۹ □ مهار کشمکشها / ۱۴۱ □
اخلاق / ۱۴۵

۱۲. ضمیمه / ۱۴۷

الف) اشکالی در هر دو برهان / ۱۴۷ □ ب) اشکالی در موضع / ۱۴۹

کتاب‌شناسی / ۱۵۳

نمایه / ۱۵۷

اوضاع زمانه

در ۲۱ اوت ۱۶۰۹، گالیله تلسکوپ را برای نخستین بار به نمایش همگانی گذاشت. مقامات ونیزی دعوت شده وقتی از پله‌های برج کلیسای جامع سنت مارک بالا رفتند دهانشان از حیرت باز ماند: حالا می‌توانستند کشتی‌هایی را ببینند که قبلاً با چشم غیرمسلح قابل تشخیص نبودند. این تلسکوپ اولیه چیزها را فقط ده برابر بزرگ می‌کرد. چند ماه بعد، گالیله تلسکوپیی با بزرگنمایی هزار ساخت، و آن را به آسمان شب نشانه رفت. حالا نوبت او بود که حیرت‌زده شود. او عالمی دید که با آنچه آدمیان تا آن زمان دیده بودند سراسر متفاوت بود. آسمان سرشار از ستاره بود (ده برابر بیش از آنچه با چشم غیرمسلح دیدنی است). راه شیری خوشه‌ عظیمی از ستارگان بود. بر سطح ماه کوه‌هایی وجود داشت. در عرض یک سال، گالیله چهار قمر از قمرهای مشتری را کشف کرد. از آن گذشته، حالا می‌توانست نظریه کوپرنیک مبنی بر حرکت سیارات به دور خورشید را تأیید و اثبات کند. کوپرنیک این باور سنتی را که سیارات و ستارگان به دور زمین می‌چرخند، و زمین هم مرکز عالم است، به مبارزه طلبیده بود. این برداشت سنتی را مراجعی چون کتاب مقدس،